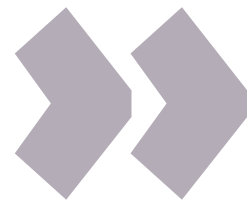

LAR TÚ RNAR

**Tað er týðningar-
mikið ikki bein-
anvegin at taka
kamparnar hjá
barninum á seg, men heldur
vegleiða barnið og vita um
tað klárar seg sjálvt**

Barnið verður nú ført fyri at siggja meira fjølbroytt uppá ymiskar støður og byrja at kunna fyrihalda seg meir objektivt og realistiskt til umheimin, greiðir hon frá.

– Kroppurin er í stórari broyting hesi árnini, og barnið verður eisini varugt við hitt kynið á ein annan hátt. Broytingin í kroppinum ávirkar eisini, hvussu barnið hevur tað kensluliga. Hesi árin er tað serliga umráðandi, at verða viðurkendur og vinirnir fáa enn størri týðning, sigur Elisabeth M. Gaard.

Avbjóðingar

Nú er tað ein størri avbjóðing hjá foreldrunum at sannføra barnið um eitthvørt.

– Tað riggar ikki á sama hátt at leiða tankarnir ein annan veg, og nú mást tú sum foreldur samráðast um fleiri ting við títt barn. Summi tíma nú ikki líka væl at vera virkin, og tað kann tykjast torført at fáa samband við barnið nú, sigur Elisabeth M. Gaard.

Hon greiðir frá, at fyri at styrkja sambandið er týðningarmikið at spyrja inn til tað, sum tey eru upp-tikin við.

– Tað er umráðandi tá at lurta og spyrja inn varliga. Ikki spyrja ov nógv, tí so kann tað geva bakslátt. Hetta er ein avgerandi tíð, og tað er umráðandi, at barnið veit, at tú ert har á síðulinjuni og vegleiðir. Barnið hevur tørv á at kenna seg hoyrdan og vita, at tú ert opin fyri uppskotum, sum tað kemur við, hóast tú ikki ert samd, greiðir hon frá.

14-16 ÁR

Tíðin saman við vinfólkinum er av størri týðningi nú, og serliga er viðurkenningin týrningarmikil. Barnið vil nú kenna, at tað er partur av einum felagsskapi og er góðtíkin í felagsskapinum. Í hesum aldrinum er áhugin fyri hinum kyninum eisini vaksandi. Barnið byrjar at skapa sær egin sjónarmið, og vil gera tingini á sín egna hátt. Í hesum aldrinum vilja tað eisini vera mong, sum

fáa sær arbeiði eftir skúlatíð, og tí vinnur barnið sær ofta egnan lummapening nú, greiðir Elisabeth M. Gaard frá.

Avbjóðingar

– Tað er ein avbjóðing at hvíla í, at man ikki hevur tamarhald á øllum longur. Tað er nú, at tað sum man hevur lært barnið gjøgnum árin kemur at standa sína roynd. Ein má eisini hava í huga, at enn er barnið ikki myndugt, so foreldrini eru enn tey, sum seta mörkini, men nú er tað meira í samráð við tann unga, sigur hon.

Hon greiðir frá, at tannáringa-árin kunnu vera merkt av, at tann ungi er ella tykist vera ómotiveraður, troyttur ella dovin. Hetta er alt ein nattúrligur partur av tí stóru broyting tey fara ígjøgnum. Tað er kanska ein avbjóðing fyri foreldur at halda fast í fastar songartíðir, og at fáa tann unga at raðfesta skúla-tingini, men hetta er tó av stórum týðningi. Elisabeth M. Gaard sær tað sum týðningarmikið, at familjan hevur tíðir á degnum, sum eru avsettar til at vera saman sum familja. Soleiðis fær man sum foreldur sæð barn sítt og tosað við tað, og vísir eisini, at man er til taks um barnið ynskir at tosa um eitthvørt.

– Skjótt er til, at man heldur at tann ungi ikki hevur tørv á sær longur, tá tað kemur í hendan aldurin. Sum foreldur ert tú heldur ikki so bundin longur, men umráðandi er tó, at vera tøkur, soleiðis at um barn títt hevur tørv á einum klemmi, tørv á at koma heim og løða battáriini ella hvíla seg, so er plass fyri tí og tann vaksni er har at fáa orð á, sigur hon.

Elisabeth Gaard leggur afturat, at tað nú kann verða torført at fáa tann unga við til tiltøk, føðingardagar og slíkt, men at tað eisini er av týðningi onkuntíð at siga, at tey skulu við.

– Soleiðis kennir tann ungi, at foreldrini ynskja at hava seg við og vit ynskja at vera saman við sær. Eisini læra tey at bera seg millum fólk, tá tey eru í slíkum støðum saman við vaksnum, sigur hon.